

két nagy és fontos elhivatást felváltjuk az élet aprópénzére, azt jelenti, hogy sziklaszilárdan bízva Istenben és önmagunk istenadta erejében, vállaljuk készséggel azt a szerepet, ami az élet színpadán reánk vár. Ha ez a cselekvő magatartás hiányzik belőlünk, akkor hiábavaló minden emberi öntudat, hiába minden önértékelés, hiába minden túlzott optimizmus, mert ha a bennünk megtalált isteni erőket féltő irigységgel clássuk, mint rest szolgálja a tálentumot, akkor szörnyű hazugság a mi egész életünk.

Vajon mit fogunk felelni, ha lelkiismeretünk — ez a szigorú bíró — egyszer kérdőre von: „Mit tettél életeddel?“ Mire használtad a neked adott erőket? Kiknek védelem az izmod? Kinek kenyér a jóságod? Kinek látószem az eszed? Mit épített belőled ez a megpróbált nép? Mit adott a közösségnek? Lehetsz-e szikra a tűzből, mely népei oltárán lobog? Lehetsz-e csepp a vízből, mely hófehérre mos minden szennyes lelket? . . . Ha nem ezt kell felelned ezekre a kérdésekre, ha úgy érzed, hogy nem voltál e nép szemének látása, karjának ereje, hitének biztonsága, akkor valóban megérdemled, hogy az emberi gyarlóság vádjával illessenek, mert akkor megtagadod Istentől a munkaközösséget, akkor csak terméketlen fa vagy, melyet ki kell vágni és tűzre dobni. Ha életed meddő föld, mely nem terem kalászt az éhezőnek, ha nem vagy csíra, mely új életet hajt, ha nem vagy rugó, mely a fejlődést előmozdítja, akkor méltatlanul élvezed Isten áldását és gondviselését. Én hiszem sziklaszilárdan, hogy az ember természeténél fogva jó, és ha megfelelő társadalmi életet teremt önmagának, akkor képes lesz önmagát Isten gyermekévé és munkatársává, a társadalmat pedig Istenországává alakítani.

Ilyen élet- és emberszemlélet birtokában az élet nem tragédia, legfeljebb csak dráma, melyet az ember és a világ játszanak meg, és amelynek bonyodalmas cselekménye az Isten által vezérelt ember javára oldódik meg.

Kicsoda az ember? A mi feleletünk csak ez lehet: az ember Isten gyermeke és munkatársa. Űgy legyen. Ámen.

NYITRAI MÓZES

KITELJESÜLÉS

Jn 10,30

Rövid az alapige. Egyetlen mondat és az is rövidebbre van szabva. De nehezen lehetne elolvasni azt a rengeteg hosszú mondatot, amelyet ezzel kapcsolatban keletkezése óta leírtak és elmondottak az emberek. És amilyen rövid, olyan világos. A mai ember olyan egyszerűnek és magától értetődőnek veszi, hogy Jézus egynek hitte magát az Atyával, hogy nem is fog hozzá a dolog boncolásához, hanem egyszerűen tudomásul veszi. De megszámlálhatatlan azoknak a mondatoknak a száma, melyeket ezzel kapcsolatban írtak és mondtak, anélkül, hogy az ember azokat megért-

hetné. Nem mi vagyunk az elsők, kik csodálkozva kérjük meg: miért? A felelet is sokszor hangzott így: „Azért, mert inkább szerették a maguk feltevéseit belemagyarázni, mint a benne levő világos gondolatot megérteni“.

A mi számunkra maradjon ez a rövid mondat olyannak, amilyen valójában. Ne húzzunk reá erőltetett magyarázatot, hanem elégedjünk meg azzal, hogy Jézus elérte azt a lelki magaslatot, hogy egy lehetett az Atyával. És ezzel megnyílik előttünk legszentebb hivatásunk útja, melyet meg lehet járni, mert egy ember már meg is járta. Ez az út a kiteljesedés, a lelki tökéletesedés maga. Ebben az órában is ezt kell munkálnunk. És munkálni fogjuk azáltal, hogy reátekintünk azokra a módokra, melyek által megközelíthetjük azt az állapotot, amikor mi is egyek lehetünk az Atyával.

A kiteljesülés egyik formája az Isten felé irányított végső célunk. Szent boldogság ennek az állapotnak az elérése. Határtalan jutalom az ember számára, küzdelmei után. Ezt hirdetjük mi. Hirdetjük ezt a keresztény filozófiát, a kiteljesülés milliónyi boldog vágyát, szemben a keleti bölcsélettel, mely azt mondja, hogy teljes boldogságot csak a megsemmisülés árán lehet elérni; szemben azzal a gondolkozással, mely szerint, „aki százfélét kíván, annak száz szenvedése van; aki kilencvenkilenc félét kíván, annak kilencvenkilenc a szenvedése; aki egyet kíván, annak csak egy, aki pedig semmit sem kíván, annak nincsen szenvedése. Ez a boldog, mert ez megsemmisült“. Nem, a jézusi keresztény gondolkodás a megsemmisülés ellenkezőjét: a kiteljesülést látja boldog célnak. Kinek nincsen vágya, az halott, akinek egyféle nemes vágya van, az már megsejtette Isten jutalmát? kinek kilencvenkilenc vágya van, az kilencvenkilenc szenvedést örömmel vállal vágyai beteljesüléséért, s kinek minden vágya megvan arra, hogy lelkét a szentség magaslatára emelje, az minden szenvedését elfelejti és minden nyomorúságát Golgotának látja, mely szükséges ahhoz, hogy felérjen a megdicsőülés csúcsára, Istenhez.

A hívó ember egy akar lenni Istennel, amint Jézus volt vele. De ezt a jézusi nagyságot elérni csak úgy lehet, hogy engedjük, hogy az isteni tulajdonság megnyilvánuljon bennünk. Istennek pedig az a tulajdonsága, hogy teremt, alkot, szüntelenül dolgozik céljai megvalósítása érdekében; mert célja a világmindenség tökéletes formáinak kialakítása, a világ kiteljesítése. Ezt látja az ember, ha a világ kialakulásának eddigi történetét annak a léleknek a segítségével szemléli, melyet ajándékkul Istentől kapott. De látja ez a lélek még azt is, hogy az Isten hú ehhez az önmaga alkotta örök fejlődési törvényhez. Isten megtalálta időtlen-időkkel ezelőtt legjobb módját a saját áldó tevékenységének, s ezt a módot a tudós természeti és erkölcsi törvénynek nevezi. Ez a törvény a világot gyönyörűvé tette és az embert istenivé fogja alakítani. De ne így mondjuk. Mert ebből az következik, hogy nekünk nincs semmi tennivalónk. Bízunk reá magunkat a törvényre és minden rendben lesz. Mondjuk úgy, hogy a világot alakítja az isteni törvény; az embernek pedig alakulnia kell az isteni törvény értelmében. Ilyen értelemben tőlünk függ, hogy elérünk-e valamikor oda, hogy mint Jézus, elmondhassuk magunkról: én és az Atya egy vagyunk. Ennek az elérésére szükséges, hogy, mint Istennél, úgy legyen meg nálunk is a teremtés vágya, ismerjük meg önmagunk kiteljesülésének törvényét, módját és azután legyünk hívek mi is önmagunkhoz.

Jézus is azért mordította el magáról, hogy már egy azzal, akivel minden embernek egynek kell lennie, mert annyira meg volt benne Istenországa megteremtésének vágya, annyira megtalálta ebben a munkában az ő gyönyörűségét, és annyira hű volt hozzá, amennyire Isten akarta. Hiszen másképpen nem tudta volna olyan eredményesen munkálni az ő akaratát. „Vajon járnak-e ketten egy úton, ha egység közöttük nincs?” — kérdezi Ámos próféta. Bizony nem járnak, nem járhatnak. Hiszen még csak egy földi tervet sem lehet keresztülvinni, ha annak munkásai és munkaadói nem egyek. Porrá omlik az ország, megsemmisül a társadalom, amelyben nincsenek fiak, kik egyek legyenek az atyákkal. Jézus nem tudta volna még alapját sem megvetni Istenországnak, ha meghasonlott volna, megkülönbözött volna lélekben Istennel. Teljes és tökéletes egység kellett, hogy legyen közte és Isten között, hogy annyira is elérje célját, mint amennyire elérte. Mennyi ilyen isteni lélekre, kiteljesült emberre volna szükség, hogy az emberi történelem olyan legyen, mint amilyenné lennie kellene, Isten meghagyása szerint. És mindaddig húznunk kell nyomorúság és fájdalom keserű jármát, amíg egyszer nem támad vágyakozás bennünk arra, hogy megvalósítsuk önmagunk egységét Istennel.

Kívánjuk, hogy ez az isteni töltson ki minden helyet lelkünk világában. Akarjuk magunk kiteljesedését. Akarjuk, hogy ne legyen másnak helye mibennünk, csak Istennek: hogy legyünk élő templommá. Dolgozzunk önmagunk érdekében. És a világ sok-sok szomorúsága között találjuk meg gyönyörűségünket a nemes munkában. Legyünk hűségesek önmagunk hivatásához, mert így egyszer mirőlunk is szólni fog elismerő szava: „Ez az én szerelmes fiam”. És akármilyen rövid legyen is az elismerésnek ez a rövid mondata, nem fog rászorulni hosszas magyarázatokra, értelmetlen boncolgatásokra. Nem lesz szükséges, hogy vitákat rendezzenek vele kapcsolatban, mert ez a rövid elismerés a mi számunkra is azt fogja jelenteni, hogy kiteljesült az isteni lényeg mibennünk; betöltötte vágyainkat, érzéseinket, akaratunkat: a jóság, igazság, szentség, tehát egyek leszünk mi is az Atyával.

Felfelé nézzetek: az Isten felé! Az Isten hív. Menjünk feléje. Legyünk egyek övele. Ámen.

SIMÉN DOMOKOS

A HEGYEK ÖRÖKSÉGE

Zsolt 121,1; Ez 36, 2/b.

Amióta őseink lakták ezt a földet, azóta „hegytestvériségben, a hegyek családjában” élünk, valamikor a Kárpátok ölelésében, ma harapófogójában. Mint nagyobb testvérre, mint védelmező és tápláló szülőre úgy tekintettünk a hegyeinkre. Lelkünkbe, tudatunkba, biztonságérzetünkbe és szülőföld fogalmunkba belenőttek.